

15. Статистическое моделирование и прогнозирование: Уч. пособие / Г.М.Гамбаров, Н.М.Журавель, Ю.Г.Королев и др.; Под ред. А.Г. Гранберга. – М.: Финансы и статистика, 1990. – 383 с.

16. Сухов С.В. Системный подход к управлению коммерческим предприятием // Менеджмент в России и за рубежом. – 2001. – № 6. – С. 34-39.

17. Тарасов В. Тектология А. Богданова и неоклассическая теория организаций - предвестники эры реинжиниринга // Проблемы теории и практики управления. – 1998. – №4. – С. 67-72.

18. Теория автоматического управления: Учебник для машиностроит. спец. вузов / В.Н.Брюханов, М.Г.Косов, С.П.Протопопов и др.; Под ред. Ю.М.Соломенцева. - 2-е изд., испр. – М.: Высш. шк., 1999. – 268 с.

19. Урс Бумбахер. Процессная ориентация управления качеством неприбыльной организации // Проблемы теории и практики управления. – 2001. – № 5. – С. 82-87.

20. Фомченкова Л.В. Динамическое моделирование в стратегическом анализе и планировании // Менеджмент в России и за рубежом. – 1998. – № 3.

21. Ханс А. Вютрих, Андреас Ф. Филипп. Виртуализация как возможный путь развития управления. – 1999. – №5. – С. 94-100.

22. Цыгичко В.Н. Прогнозирование социально-экономических процессов. – М.: Финансы и статистика, 1986. – 207 с.

Получено 01.11.2002

УДК 379.85

О.В.ЯЛОВА

Харківська державна обласна адміністрація

НОВИЙ ПРОЕКТ ЗАКОНУ "ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН І ДОПОВНЕНЬ ДО ЗАКОНУ УКРАЇНИ "ПРО ТУРИЗМ" З ОГЛЯДУ НА МОЖЛИВОСТІ СХІДНИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Викладаються зауваження та пропозиції щодо редакції проекту змін і доповнень до Закону України "Про туризм". Сформульовано новий термін суб'єктів підприємницької діяльності в галузі туризму – туроператор.

Робоча група при Державній туристичній адміністрації України оприлюднила в новій редакції проект Закону України "Про внесення змін та доповнень до Закону України "Про туризм". Після ознайомлення з проектом і консультацій з юристами та представниками туристичних підприємств області актуальним вбачається внесення деяких зауважень та пропозицій до проекту Закону:

1. Підприємство має само визначати, коли і як воно буде туроператором, а коли турагентом, виходячи з економічної ситуації та об'єктивних умов туристичного ринку. Регулювання діяльності об'єктів туристичної діяльності, позбавлення їх права укладати прямі договори, знаходити нових партнерів, розробляти нові маршрути й послуги є втручанням в господарську діяльність суб'єктів туристичної діяльності, що суперечить ст. 1.27 Закону України "Про підприємства в Україні". Рівень послуг у туристичній діяльності залежить від існу-

ючих економічних конкурентних відносин у державі, що є запорукою ефективного функціонування економіки України.

2. Ст. 7 проекту повністю не відповідає чинному законодавству і повинна бути знята.

За наявності центрального органу виконавчої влади – Державної туристичної адміністрації України, вважається недоцільним створення ще однієї державної структури – спеціалізованого державного підприємства "Національної туристичної організації" – НТО (ст. 7 проекту) і рекламно-інформаційного центру, який до неї входить. Тим більше, що фінансування даної державної структури передбачається із державного бюджету та з коштів Гарантійного фонду, тобто за рахунок коштів, внесених суб'єктами підприємницької діяльності, що суперечить чинному законодавству.

3. Проект дає право суб'єктам туристичної діяльності надавати послуги із страхування, що суперечить Закону України "Про страхування". Ст. 15 проекту вводить обов'язкове страхування туристів, що суперечить ст. 7 Закону України "Про страхування".

4. При включенні суб'єкта туристичної діяльності до Державного реєстру суб'єктів туристичної діяльності окрім ліцензійних відомостей до Реєстру вносяться реєстраційні, облікові й додаткові дані. Така норма фактично не встановлює вичерпного переліку відомостей, що повинні надаватись в компетентний орган для отримання дозволу на заняття туристичною діяльністю, а створює передумови для можливих безпідставних вимог щодо подання різноманітних даних про підприємство, які не матимуть значення для провадження туристичної діяльності.

5. Положення ст. 10 пункту 4 проекту, що встановлюють обов'язкову акредитацію для об'єднань суб'єктів туристичної діяльності, об'єднань громадян, установ і організацій в галузі туризму, суперечить ст. 3 Закону України "Про підприємства в Україні", оскільки об'єднання підприємств діє на основі договору або статуту, а реєстрація їх проходить у порядку, встановленому для підприємств.

6. Що стосується фінансової відповідальності туроператорів та турагентів по відношенню до клієнтів у разі невиконання чи неналежного виконання угоди, то необхідно зауважити, що в провідних європейських країнах (Франція, Іспанія, Німеччина та ін.) суб'єкти підприємництва у галузі туризму повинні мати гарантійний депозит, який покриває їх можливі обов'язки у випадку претензій з боку клієнтів. Наприклад, в Іспанії сума банківського депозиту складає близько 120000 євро для туроператора та 60000 євро – для турагента. У Франції асоціації туроператорів та турагентів повинні формувати загальний

фонд для покриття можливих зобов'язань по претензіях. Такі депозити надаються у формі банківської гарантії, майнової застави або відповідними страховими заставами. Окрім того, в європейських країнах надаються банківські кредити під організацію бізнесу. Створення в Україні Гарантійного фонду і визначення розміру внесків на отримання ліцензії – 130000 грн. для підприємств, що планують вести туроператорську діяльність, і 13000 грн. – для турагентів, не враховує об'єктивної інформації щодо обсягів реалізації, витрат та прибутку від наданих турпослуг, факту сезонності даного бізнесу і, по суті, є заходом, що призведе до “знищення” малого підприємництва і розпаду туристичної інфраструктури Харківського регіону (і не тільки), створеної за останні 10 років. Цей крок до кінця не прорахований, оскільки наслідками введення даної норми стане монополізація туристичного ринку регіону 8-10 великими туроператорами і пропозиційне звуження туристичного ринку України, значне (в 10-12 разів) зменшення об'єктів малого і середнього бізнесу в галузі туризму Харківщини, в якій на сьогодні працює більше 1500 чоловік. Відсутність суб'єктів малого та середнього бізнесу в туризмі утворить цілковито неконкурентоздатне середовище, автоматично приведе до збільшення вартості пропозицій і зниження попиту населення. За офіційними даними середня заробітна плата в Східних регіонах України становить 354-392 грн. на місяць. У Харківській області туроператорські послуги надають 63 туристичних підприємства із 172, що мають ліцензію Держтурадміністрації. У своїй більшості ці фірми виступають як туроператори в літній сезон і під час шкільних канікул і забезпечують потреби населення в доступному відпочинку та подорожі. У той час, коли великі туроператори пропонують на ринку відпочинок в Криму в еквіваленті за 11-34 дол. США на добу, представники середнього і малого турбізнесу пропонують оздоровлення та відпочинок за 5-8 дол. США на добу.

Доцільною і економічно виправданою буде заміна грошової застави у Гарантійний фонд на банківські чи страхові гарантії або формування Статутного фонду підприємства, створення гарантійного фонду для покриття можливих витрат при регіональних Асоціаціях туристичних підприємств і визначення розмірів внесків: для туроператорів – до 80000 грн., для турагентів – до 10000 грн., туроператора-турагента – до 50000 грн., що дає змогу зберегти:

- більшість стабільно працюючих у рамках чинного законодавства туристичних підприємств;

- конкурентоспроможний туристичний ринок;

- можливість пересічному українцю задовольнити потреби у відпочинку та подорожі;
- додаткові робочі місця;
- дані кошти локалізувати в областях, для подальшого використання у справі розвитку інфраструктури галузі туризму в регіонах України.

7. Ст. 20 і 22 Проекту встановлюють, що Гарантійний фонд формується за рахунок застав, які вносяться суб'єктами туристичної діяльності. У той же час майно фонду є об'єктом державної власності. Фактично для суб'єктів у галузі туризму введено новий вид оподаткування, що суперечить чинному законодавству.

8. Вважаємо, що проект Закону в поданій концепції в багатьох розділах не відповідає чинному антимонопольному законодавству України і має бути доопрацьований.

9. Пропонуємо ввести у розподіл суб'єктів діяльності в галузі туризму на туроператорів і турагентів такий термін, як туроператор-турагент (туроперагент).

Туроператор-турагент (туроперагент) – це суб'єкт господарювання – юридична особа за законом України, яка безпосередньо і регулярно проводить діяльність з організації, формування, реалізації власних та туристичних послуг іншого туроператора, а також посередницьку діяльність з надання додаткових та супутніх туристичних послуг”.

Функціонування протягом 10 років на туристичному ринку турагентів малого і середнього бізнесу, що водночас є і туроператорами, і турагентами (туроперагентами), дозволяє надавати турпослуги, доступні пересічному українцю, значно розширює пропозиції на туристичному ринку і перш за все на внутрішній туризм, екскурсійну діяльність, а потім уже на виїзний туризм.

11. Враховуючи те, що 80% внутрішнього туризму і екскурсій складає молодіжний та дитячий туризм, необхідно внести до Проекту положення про затвердження пільг на проживання, проїзд, податкових пільг для організації цього туризму.

Оскільки туризм, турпродукт, туристичні послуги – це похідні від різноманітних потреб туристів у задоволенні оздоровчих, пізнавальних, відпочинкових, спортивних, професійно-ділових, релігійних та інших цілей, це соціально значуща галузь економіки, треба створювати конкурентоздатний туристичний ринок із суб'єктами діяльності – представниками малого, середнього і великого бізнесу.

Отримано 04.11.2002